

Zpráva z plenárního zasedání Acquis Group (Lublaň, 7. - 9. října 2010)

Markéta Selucká*

Pravidelné setkání Acquis Group (Research Group on Existing EC Private Law, ve zkratce Acquis Group¹) se konalo v tomto roce podruhé² a uskutečnilo se na Právnické fakultě Lublaňské university (Slovinsko). Za Českou republiku se ho zúčastnili Jan Hurdík a Markéta Selucká. Jak je již tradicí, dopoledne se konala obvyklá pre-konference tentokrát na téma Změny v evropském soukromém právu („Challenges in European Private Law“).

Konferenci zahájil děkan právnické fakulty prof. Peter Grilc, který přivítal všechny účastníky konference a vyjádřil potěšení z toho, že Právnická fakulta Lublaňské university může hostit jednání Acquis Group. Úvodní příspěvek přednesl prof. Hans Schulte-Nölke z University v Osnabrücku s názvem Modré tlačítko a budoucnost evropského soukromého práva („Blue button and the future of European Private Law“). Prof. Schulte-Nölke je členem skupiny expertů, kterou Komise pověřila prací na vytvoření návrhu společného referenčního rámce (rozhodnutí Komise 2010/233/EU³), který by se měl stát evropským právem de lege lata, tj. na rozdíl od DCFR (Draft Common Frame of Reference⁴), který je akademickou prací, výsledek práce skupiny

expertů má být již návrh, který má reálnou šanci stát se právem, které bude regulovat právní vztahy v EU. Způsob zavedení evropského smluvního práva bude pravděpodobně řešen pomocí Nařízení (formou nařízení byl také zaveden Řím I. a Řím II.), které umožní, aby si smluvní strany zvolily jako režim smlouvy právo EU, tj. Nařízení zavede možnost volby práva a bude zároveň obsahovat evropské smluvní právo. V praxi by to mohlo vypadat např. tak, že kupující si na internetu v rámci vytváření virtuální objednávky bude volit režim smlouvy kliknutím na „modré tlačítko“ (vlaječku EU) či kliknutím na vlaječku ČR, tj. bude se jednat o opční nástroj založený na systému opt-in.

V současné době se dle informací prof. Schulte-Nölkeho v rámci skupiny expertů diskutuje o okruhu právních vztahů, na které se bude opční nástroj vztahovat. Úvahy se pohybují mezi veškerými smlouvami sjednanými prostředky dálkové komunikace, tj. nezávisle na typu smlouvy a mezi nejužším pojetím, tj. kupní smlouva sjednaná on-line. Pravděpodobnější v této chvíli je co nejširší pojetí, tj. veškeré právní vztahy založené smlouvou, která byla sjednána prostředky dálkové komunikace (internet, telefon, teleshopping apod.). Opční nástroj by se měl aplikovat jak na vztahy B2C (business to consumer), tak i na vztahy B2B (business to business), ale i případně na vztahy P2P (peer to peer⁵). Zahrnuty by měly být přeshraniční vztahy i vztahy vnitrostátní, tj. smluvní strana si bude moci zvolit rozhodné právo EU i v případě, že oba kontrahenti jsou příslušníky stejného státu EU a smlouva (právní vztah) by se řídila právem země jejich domicilu.

Další příspěvek Søren Sandfelda Jacobsena z Copenhagen Business School byl zaměřena na spotřebitelské vztahy sjednané přes internet (B2C internet contract in European Private Law). Příspěvek Damjana Možiny z University v Lublani se týkal analýzy kupní smlouvy sjednané mezi spotřebitelem a dodavatelem v Acquis Pravidlech a možného vývoje této oblasti právní úpravy. Po přestávce následoval další blok příspěvků, první přednesl prof. Piotr Machnikovski z University Wroclaw na téma Evropské právo o mimosmluvní odpovědnosti, druhý Dr. Christoph Busch z University v Osnabrücku s názvem „The European

* JUDr. Markéta Selucká, Ph.D., odborná asistentka Katedry občanského práva Masarykovy univerzity, Brno, členka Acquis Group.

¹ Blíže <http://www.acquis-group.org/>

² První setkání se uskutečnilo v Krakově (18.2.-20.2.2010).

³ Ms Susanne Czech, European E-commerce and Mail Order Trade Association; Professor Fernando Gomez, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona; Professor Luc Grynbaum, Université Paris-Descartes; Professor Torgny Hästad, Justitèråd Högsta domstolen, Stockholm; Professor Martijn W. Hesselink, University of Amsterdam; Professor Miklos Kíraly, Eötvös Loránd University, Budapest; Professor Irene Kull, Faculty of Law, Tartu; Maître Pierre Levêque, Avocat au Barreau de Paris; Professor Paulo Mota Pinto, Universidade de Coimbra; Professor Jerzy Pisulinski, University Jagiellonian, Krakow; Mr Bob Schmitz, European Consumer Consultative Group, Luxembourg; Professor Hans Schulte-Nölke, European Legal Studies Institute, Osnabrück; Professor Jules Stuyck, Avocat au Barreau de Bruxelles; Professor Anna Veneziano, Università degli Studi di Teramo; Maître Ioana Lambrina Vidican, Notary, Bucharest; Professor Simon Whittaker, University of Oxford; Professor Hugh Beale, University of Warwick; Professor Eric Clive, University of Edinburgh.

⁴ Výsledek činnosti skupiny akademiků Study Group, která již v současné době ukončila svoji práci.

⁵ Typicky tzv. sdílení dat (mp3, fotky apod.), tj. smlouvy darovací či směnné.

Committee for Standardization, Standardy pro služby: Skryté zdroje evropského soukromého práva? Závěrečný příspěvek tohoto bloku byl o Metodologických otázkách v návrhu evropského smluvního práva (prof. Gerhard Dennemann, Humboldt University Berlin). Třetí blok příspěvků byl tvořen vystoupením Mitji Kovače z University v Lublani (DCFR a právní a ekonomické perspektivy formy smlouvy) a Mateje Accetto z University v Lublani o rozšiřování kompetencí EU.

Odpoledne bylo zahájeno uzavřené jednání Acquis Group, které bylo zaměřeno na pokračování práce na Acquis Pravidlech a na přípravu opčního nástroje. Z Acquis Pravidel bylo diskutováno o zakotvení zákazu diskriminace v rámci smluvního práva (navrhující tým tvořili Marlena Pecyna a Fryderyk Zoll). Základní diskuse, která se v rámci této problematiky vedla, byla otázka vymezení, resp. změny čl. 3:101 ACQP, tj. zdali ustanovit vedle zákazu rasové diskriminace a diskriminace na základě etnického původu také zákaz diskriminace na základě národnosti, příp. zdali pojem „diskriminace na základě národnosti“ je pojem obecnější immanentně již v sobě zahrnující pojem „diskriminace na základě etnického původu“ (blíže viz čl. 3:101 ve zveřejněném znění⁶). Další otázkou, kterou se plenární zasedání zabývalo, bylo zakotvení účinků odstoupení od smlouvy, resp. novou úpravou čl. 5:105 ACQP⁷.

Současné znění ACQP obsahuje na rozdíl od dosud zveřejněných ACQP (Contract II.) články 7:F, které se týkají spotřebitelského úvěru. V rámci jednání plenárního zasedání se tak řešila otázka zrušení smlouvy sjednané na dobu neurčitou čl. 7:F-05, a to zejména s ohledem na novou směrnici o spotřebitelském úvěru (čl. 13 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS).

Dále pak bylo projednáváno znění čl. 7:H-02⁸ (smlouva o obchodním zastoupení), kdy bylo navrhováno, aby pozitivní vymezení bylo v odstavci druhém nahrazeno za negativní, tj. vymezeno jako pravidlo zaka-

zující a to zejména k možným praktickým dopadům do společenských vztahů.

Zásadní diskuse se pak vedla o základním vymezení opčního nástroje (viz výše), na kterém začala Acquis Group pracovat. Navrhovateli opčního nástroje jsou v rámci Acquis Group Hans Schulte-Nölke a Fryderyk Zoll. Návrh vychází jak z publikovaného DCFR, tak i z Acquis Pravidel (ve znění dosud nepublikovaném). Navrhovatelé v rámci přípravy zohledňovali Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) i Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II). V současné době je návrh vymezen jako obecné smluvní (závazkové) právo s tím, že obsahuje speciální úpravu poskytující ochranu spotřebiteli. Ochrana spotřebitele je v míře odpovídající dosud harmonizovaným standardům, tj. zpravidla v nižší míře, než kterou nabízí spotřebiteli právní úprava jednotlivých členských států (srov. k tomu otázku full harmonisation v návrhu směrnice o právech spotřebitelů).

Další diskutovanou otázkou byla možnost vzniku instituce obdobné the American Law Institute, která by v rámci EU sjednocovala a vylepšovala právo EU, tj. vznik Institutu evropského práva jako jakéhosi „vše zahrnujícího otce, který bdí nad právem EU“. Někteří vědci však tuto iniciativu nevítají, neboť mají za to, že soutěž mezi vědeckými pracovišti v EU či mezi vědeckými pracovišti v jednotlivých členských státech je zdravá a přispívá k přirozenému vývoji práva EU, a tedy i přirozenému vývoji evropského soukromého práva a právní vědy zabývající se touto oblastí.

Na závěr setkání vyslechli členové Acquis Group informaci o práci speciální podskupiny v rámci Acquis Group (Tort Law Group) a zprávu o jednání Skupiny expertů ustanovenou Komisí, kterou podali její členové Hans Schulte-Nölke a Jerzy Pisulinski.

⁶ Research Group on Existing EC Private Law (Acquis Group). Principles of the Existing EC Contract Law (Acquis Principles). Contract II. General Provisions, Delivery of Goods, Package Travel and Payment Services. Munich: sellier.european law publishers GmbH, 2009, str. 157 a násl.

⁷ Ibid, str. 260 a násl.

⁸ Ibid, str. 36.